

YRKESORGANISASJONENES
SENTRALFORBUND

Nærings- og handelsdepartementet
Postboks 8014 Dep
0030 Oslo

Deres ref.:
200604938-1/SMS

Vår ref.:
129/712-06/07/YS fs

Dato:
16. februar 2007

Svar høring – EUs forslag til direktiv om tjenester i det indre marked (Tjenestedirektivet)

Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund – YS – viser til departementets utsendte høring om EUs forslag til direktiv om tjenester i det indre marked (Tjenestedirektivet).

YS vil innledningsvis understreke at vi er positive til at det arbeides med initiativer for å gjøre det indre marked mer effektivt når det gjelder tjenester. Tjenester representerer om lag 70 prosent av BNP og sysselsetting i majoriteten av medlemslandene og vi håper direktivet kan bidra til sosial og økonomisk utjevning i og mellom medlemsstatene. En effektivisering må derimot ikke skje på bekostning av faglige rettigheter.

Utviklingen av direktivet og kompromissforslaget som nå er til høring er etter YS' oppfatning en betydelig forbedring fra det forslaget som ble fremmet i januar 2004. Til tross for en rekke positive forsikringer i direktivets artikkel 1 – Innhold – mener vi likevel teksten er uklar på enkelte sentrale områder, slik at vi ikke umiddelbart kan gi vår uforbeholdne tilslutning til direktivet. YS forutsetter derfor at direktivets innhold klargjøres og at konsekvenser ved implementering utredes grundig før det tas stilling til om Norge skal implementere direktivet.

Våre kommentarer til Tjenestedirektivet knytter seg til følgende momenter:

1. Arbeidsrett

YS finner det positivt at det i direktivets artikkel 1 presiseres at arbeidsretten, herunder ansettelsesvilkår, arbeidsvilkår og forholdet mellom arbeidsgivere og arbeidstakere m.m. ikke påvirkes av direktivet. Samtidig må det sikres at også retten til kollektive forhandlinger ikke berøres av direktivet.

2. Opprinnelseslandsprinsippet

Formuleringer om opprinnelseslandsprinsippet er tatt ut av teksten, men det er beklageligvis ikke erstattet av et eksplisitt prinsipp om at vertslandets normer og kontrollregime skal gjelde ved tjenesteyting. Når det ikke er gjort kan det være en fare for at prinsippet ikke er forlatt, men vil bli en del av den dynamikken som vil prege direktivets videre utvikling. Det må garanteres at det er norske regler, norsk lov og norsk håndheving som skal gjelde ved arbeid i Norge.

3. Representasjon i vertsland og nasjonale kontaktpunkter

Tjenestedirektivet stiller ikke krav om at virksomheter som har tjenesteytere utstasjonert skal ha en representant i utstasjoneringslandet som det kan rettes henvendelser til, eller inngås

Besøksadresse:

Brugt.19

Postadresse:

Postboks 9232

Grønland

0134 Oslo

Org. nr.:

971 454 431

Telefon:

21 01 36 00

Telefaks:

tariffavtale med. Men, slik vi leser direktivet uttaler det heller ikke direkte at slike krav er i strid med direktivet.

Uten noen representant å forholde seg til er det vanskelig for fagforeninger å inngå tariffavtaler for utstasjonerte arbeidstakere, og det er vanskeligere for myndighetene i utstasjonierungslandet å føre tilsyn med lønns- og arbeidsvilkårene deres. En manglende representasjon undergraver dermed de rettighetene som utstasjonerte arbeidstakere skal være sikret etter Utstasjoneringsdirektivet.

YS mener regjeringen bør vurdere pålegg om å ha en representant med fullmakter fra tjenesteyter som fagforbund og myndigheter kan forholde seg til og rette krav til. Spesielt i de deler av industrien som har en høy grad av risiko må det kunne stilles krav til foretningsadresse i Norge, til registrering og forbud/begrensning på bruk av kontraktører, og krav om forhåndsgodkjenning av norsk myndigheter (artikkel 19).

Samtidig må det snarest mulig etter en eventuell implementering av Tjenestedirektivet opprettes nasjonale kontaktpunkter som gjør det enkelt for tjenesteyter å få hjelp og informasjon, jfr. artikkel 6 og 7 i direktivteksten.

4. Forholdet til andre direktiver

Selv om Tjenestedirektivet har en regel (artikkel 3) om forrang for blant annet Utstasjoneringsdirektivet på dets område, frykter vi at det ikke løser de problemer som Tjenestedirektivet vil kunne påføre norsk arbeidsliv. I tillegg har Kommisjonen sendt ut sin meddelelse (komm. 06 nr. 159) om at Utstasjoneringsdirektivet ikke skal praktiseres slik at det svekker Tjenestedirektivet på punkter som er vesentlige for regelfastsetting og – håndhevelse av Tjenestedirektivet.

YS er opptatt av å få en utvetydig avklaring av og garanti for at Tjenestedirektivet skal vike for reglene i Utstasjoneringsdirektivet og andre relevante direktiver. Dette er viktig fordi det vil innebære at man knesetter at tariffavtaler i et vertsland, herunder også opparbeidede faglige og sosiale rettigheter, skal gå foran Tjenestedirektivet.

5. Streikerett, inngåelse av tariffavtaler og forholdet mellom partene i arbeidslivet

YS er opptatt av betydningen av at direktivet ikke omfatter retten til å inngå tariffavtale og streikeretten så lenge dette utøves «i overensstemmelse med nasjonal rett og praksis som respekterer fellesskapsretten». Spørsmålet er om dette er en begrensning eller ny rettstilstand i forhold til den som råder i EU/EØS i dag. Dette er et spørsmål som bør tas opp i forhold til kommisjonen. YS mener at den arbeidsrettslige praksis i Norge i dag er i overensstemmelse med fellesskapsretten.

EU har på isolerte områder gitt minimumsrettigheter for arbeidstakere, slik som overføringsdirektivet, arbeidstidsdirektivet og lignende. YS er opptatt av at forslaget til Tjenestedirektivet ikke skal kunne regulere forholdet mellom partene i arbeidslivet og statens mulighet for å gi rammer om dette forhold.

Videre er definisjonen av hva som regnes som et «krav» i artikkel 4 nr 7 problematisk. Den sier at kollektivavtaler defineres til ikke «i seg selv» å være krav. Betyr modifiseringen at bestemmelser i tariffavtaler likevel kan ses som «krav» under gitte (men ikke spesifiserte) omstendigheter og dermed kan vurderes i forhold til de kriterier slike krav må oppfylle? YS mener regjeringen må gjøre det klart for kommisjonen at Norge mener alle bestemmelser i

tariffavtaler er utenfor direktivets område, slik det fremgår av artikkel 1 nr. 6 hvor det fastslås at arbeidsrettens område ikke påvirkes av direktivet.

6. Godkjenningsordninger og harmonisering av regelverk

YS ser at spesielt reglene som begrenser godkjenningsordninger og muligheter til å stille krav til tjenesteytere kan utfordre kvaliteten på tjenester i Norge. Vi er, som tidligere nevnt, positive til et åpent og effektivt tjenestemarked, men aldri på bekostning av kvaliteten. Her har regjeringen en utfordring i forhold til å harmonisere regelverket på en måte som sikrer at tjenestekvaliteten i størst mulig grad opprettholdes, samtidig som begrensningene som er gitt i direktivet overholdes. YS mener at Norge blant annet på grunn av spesielle demografiske, geografiske og klimatiske forhold har mulighet til å påberope seg allmenne hensyn for å rettferdiggjøre krav og godkjenningsordninger for å sikre tjenestekvalitet.

7. Sosial dumping

Tjenestedirektivet aktualiserer det nødvendige og pågående arbeidet mot sosial dumping. YS mener at regjeringen som en del av dette må utvide virkeområdet for ILO-konvensjon 94 om arbeidsklausuler i offentlige arbeidskontrakter, som gjør at Norge kan kreve norske lønns- og arbeidsforhold for alle oppdrag staten legger ut på anbud, slik at det blir gjort gjeldende for hele offentlig sektor i Norge, inkludert særlovsselskaper.

For å hindre negative utslag av implementering av direktivet er det viktigste tiltaket å få på plass velfungerende nasjonale reguleringer og nasjonal politikk. Det må avklares at tiltak for å bekjempe sosial dumping (eks. regjeringens handlingsplan mot sosial dumping) ikke blir ulovlige dersom Tjenestedirektivet gjøres til lov i Norge, eks. ID-kort på byggeplasser og regler om kontraktørbegrensning

Videre kan ikke YS akseptere at Tjenestedirektivet begrenser ILO-konvensjon nr. 94 eller andre ILO-konvensjoner. Vi forutsetter derfor at regjeringen garanterer at en innsynsrett både etter tariffavtale og etter lov/forskrift er legitim etter direktivet.

8. Solidaransvar

I forhold til et stadig mer åpent tjenestemarked har det vist seg at spesielt lønns- og arbeidsforhold for utstasjonerte arbeidstakere fra de nye EU-landene er en utfordring. Dette gjelder blant annet med hensyn til å sikre at utstasjonerte arbeidstakere får utbetalt den lønnen de faktisk har krav på. YS mener derfor at regjeringen bør vurdere å innføre en form for solidaransvar for lønn mellom oppdragsgiver (tjenestemottaker) og underentreprenør (tjenesteyter).

9. Tjenester av allmenn (økonomisk) interesse

YS er positive til at det i direktivteksten presiseres at tjenester av allmenn interesse ikke faller inn under direktivets virkeområde. Derimot mener vi det fortsatt er uklare skiller mellom tjenester av allmenn interesse og tjenester av allmenn økonomisk interesse, herunder hvor grensene mellom disse går. Videre er det opp til hvert land å definere hvilke tjenester som hører inn under tjenester av allmenn økonomisk interesse. Vi er redd dette kan føre til tolkningsproblemer ved en eventuell implementering.

10. Lærlingeordningen

YS frykter at direktivet kan undergrave den norske lærlingordningen, i det krav om lærlinger ikke kan stilles til utenlandske bedrifter når disse opererer i Norge. Lærlingordningen sørger for å kvalifisere norske arbeidstakere og er også et middel som ved kvalifiseringen fører til

for å kvalifisere norske arbeidstakere og er også et middel som ved kvalifiseringen fører til bedre sosiale kår for arbeidstakeren. Å fjerne lærlingordningen fra den tjenesteytende bedrift kan på sikt føre til sosial dumping og kan vanskelig aksepteres

Konklusjon

Det er satt en tidsfrist på tre år før direktivet skal implementeres. I løpet av den tiden skal hvert enkelt land utrede hvilke konsekvenser direktivet får, blant annet i forhold til sosial dumping og arbeidsrettslige forhold. En slik utredning må også skje i Norge, og det bør skje før en bestemmer seg for om en skal implementere direktivet eller ikke. Partene i arbeidslivet må tas med i dette arbeidet.

Basert på ovenstående gir YS en forbeholden tilslutning til at direktivet implementeres i Norge, men først etter at sentrale usikkerhetsmomenter er avklart og at denne avklaringen viser at implementeringen ikke vil medføre alvorlige negative konsekvenser for norsk arbeidsliv og alle som arbeider i Norge. I denne avklaringsrunden må det også foretas en grundig vurdering av hvilke lover og forskrifter som vil bli påvirket ved implementering av Tjenestedirektivet.

Dette må også veies opp mot eventuelle mottiltak fra EU dersom Norge velger å reservere seg mot Tjenestedirektivet.

For øvrig viser vi til våre tidligere høringssvar om Tjenestedirektivet.

Med vennlig hilsen
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund – YS

Tore Eugen Kvalheim
YS-leder